

Septemberarbete på Hallands Väderö 2009

En nyanskaffad hästräfsa är ombyggd för traktordragning. Den används för att räfsa ihop slagen vegetation, som betesdjuren ratar, t.ex. vecketåg, så att den inte gödslar marken. Det hopräfsade materialet eldas upp på platsen.

En grupp turister från Vordingborg inspekterar nyförvärvet i förmiddagssol.

Den **19 september**, på hemväg med Nanny, kunde passagerarna iaktta hur en frivillig arbetsgrupp från Torekovs Sjöfartsmuseum, målade stångmärket på Vrenen.

Sedan några år tillbaka har stiftets skogsfolk utfört skogsvård på Väderön **vecka 39**.

Tryggve Persson kör iland en extra 4-hjuling på Ön inför skogsröjningen i september 2009.

Stiftets skogshuggare (egentligen "sågare") Roger Nordström, Christer Jönsson och Peter Folkesson poserar med Tryggve inför måndagens röjning vid Lilla Sandhamn. Kyrkans eget folk biträdde med att "dra ris" och elda upp det.

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

En bildsvit visar hur en glänta röjs fram runt en medelålders ek så att den kan breda ut sig och bli boplats för hotade skalbaggar och lavar.
Betesdjuren kommer åt att hålla undervegetationen nere.

Nu syn några björkar, som växt upp i snåren bakom eken.
Snart är de också ett minne blott.

På en annan plats vid Lilla Sandhamn har en al fällts så strategiskt att kronan föll rakt i elden. Egentligen placerades elden så att trädet skulle kunna brännas utan allt för mycket "släpjobb".

Efter ytterligare några minuter återstår bara en av ursprungligen tre alar i en grupp. Den får ensam stå kvar som solitär i skogskanten.

Det börjar bli höst och fläderns svarta bär hänger i stora flockar.

Benvedens blom-
liknade frukter
tävlar med...

...nyponrosens
om att vara rödast.

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

Trädstammar och ris måste eldas upp. På fastlandet flisas riset och stammarna kan bli massaved. De maskiner och transportredskap som krävs för detta finns inte på små öar. Riset bränns istället eftersom det inte bör ligga kvar.

Eftersläckning pågår även arbetsdag två, tisdag.

Korna kommer för att inspektera vårt arbete.

Kor är nyfikna. Här kan man värma mulen.

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

Men det väntar mycket jobb.

Så in i buskarna bara.

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

En klippformation eller ett spännande stenparti norr om Lilla Sandhamn blottades delvis när enebuskar togs bort.

Magnus Andrell blickar ut ett från kulturbetingat, yngre stenparti, det nedre (östra) bronsåldersröset. En stig dit och till "Egerströms kärr" intill är ett önskemål för framtiden.

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

Under tisdag, onsdag och torsdag pågick skogsarbetet söder om Sandhamnsbukten.

Tre eldar brann tidigt – en för varje "sågare" med sina "utsläpare".

Det regnar rejält på tisdagsförmiddagen så brandfaran är minimal men spannar med vatten står till hands liksom handpump.

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

Tord tar traktorn till hjälp och det underlättar.

Hej och hå – elda på! Björn och Magnus i arbetstagen.

Sen åt vi. Hjödis Petterson med assistans av man och dotter svarade för kosthållet.

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

Sedan ställde(s) röjarlaget, dvs skogsvårdarna, upp för fotografering.

Bakom lagledare Tryggve från vänster Mikael H. mellan Roger och Peter, Christer, Tord, Bengt, Björn och Magnus. Med på ett hörn som "utdragare" under en eller ett par av dagarna var Bengt Kollberg och John Henrysson (här bakom kameran).

Varför röjs det?

En medelålders ek med lav- och mosspåväxt behöver ljus och plats för att breda ut sin krona för att bli gammal och ett gott hem för hotade arter, främst de lavar och skalbaggar, som har lång kontinuitet på Väderön.

Hönsnätet skyddar en ung bok-planta från har-gnag. Men plantan behöver också ljus för att växa och därför har en skuggande björk avverkats.

Ibland faller träd naturligt av ålder eller vind och blir liggande.

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

Uptill får en klen tall och nertill ett par rejäla björkar hjälp på traven.

Denna björk har ringbarkats och kommer att dö nästa säsong. Det är en metod som används om det inte går att fälla trädet eller om man vill slippa stubbskott (vanligt på sykomorlönn) eller vill ha kvar en död stam men inget skuggande lövverk.

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

Några träarter är ovanliga på Väderön. Vid Sandhamnsbukten fann vi två; en gran (kanske en vitgrans-ättling från tidigare plantering i området) och en liten oxel. Rapportera gärna fler.

Oxelblad som bildbevis

En annan, helt annan sak i skogen, är denna mårdfälla, för tillfället inaktiv.

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

Några detaljbilder från området i september

Kråkbär

Ljung

Renlav

En fallen sopp

Fallna kottar...

...från den österrikiska svartallen, som har långa barr

Den 26 september hade Sällskapet Hallands Väderös Natur sin traditionella höstexkursion. Det var sista helgen med båttrafik enligt turlista. Casper Holm skulle berätta om "**Minnen och människor**". På grund av förhinder gick uppdraget efter några turer till John Henrysson, tidigare ordförande i SHVN, nu i kyrkorådets Väderökommitté.

Före start påminde John om Caspers insatser för Ön bl.a. under hans tid som sekreterare i Kyrkorådet. På den tiden var kyrkoherden självskrivnen ordförande.

Casper var drivande när det gällde att bevara Väderön i församlingens ägo (alternativet var nationalpark med statligt ägande). Han verkade för att Väderö museet kom till och motverkade rivning av ett par hus vid Kappelhamn. Samarbetet med Sällskapet var gott och det fick möjlighet att delta i remissarbete rörande Väderön. Med anledning av Johns bakgrund blev exkursionen mer inriktad på Sällskapets historia än på kyrkans insatser för Ön.

Lena Svedin i SHVN:s styrelse berättade om det **gamla kaféet**, som hennes mormorsmor Emilia startade 1916.

John berättade om det **nya kaféet**, som hans far Henry Johansson var med om att utforma 1956, då som kassör i Torekovs kyrkoråd. Sjölin hade bestämt sig för att sluta med sin kaféerörelse men ville ha kvar huset som privat sommarbostad. Ett nytt kafé ritades av stadsarkitekten Arne Lindström. De första arrendatorerna blev efter anbudsförfarande Nils Kullenbergs döttrar, Solveig Nilsson och Gerd Nordgren, vilka genom sitt goda kaffebröd gjorde kaféet populärt.

Före lunch vid Sandhamn gjorde deltagarna en avstickare till Nörre skog.

Deltagare på väg att testa den nya gulmarkerade kulturslingan genom "Hernborgs hage"...

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

...där Sällskapetets ordförande Jan Lannér knöt an till nyhamlade lindar...

...och en ung deltagare och trädkramare fann en perfekt plats att se och lyssna från.

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

Nyligen avverkad skottskog i ett litet kärr studerades och kommenterades.

Åter ute på Ravnahult fann vi i brynet ett äppelträd, kanske en korsning mellan vildäpple och någon på ön inympad äppelsort. Frukten var vackert röd men sur som vildäpplen.

På återväg till medhavd lunch vid Sandhamn kunde vi konstatera att hästarna sköter sitt naturvårdsarbete föredömligt.

Efter lunch gick exkursionen till Kappelhamn. Vid grinden mot Söndreskog mötte vi medlemmar i Väderöklubben, som grundades 1913. De berättade på vår förfrågan att Hied byggdes på platsen för en stenhuggarbarack 1925 och redogjorde lite för klubbens verksamhet och historia.

John påminde om stenhuggningen vid Ingnäset, som påbörjades 1903 efter tillstånd 1899. Brytning pågick till 1917. Stenen krossades och exporterades med småskutor, främst till Köpenhamn. Går man in på Huvudbangården, trampar har man på minnen från Väderön. Stenförädlingsaktiebolaget på Väderön drevs av sex kompanjoner från Torekov och gav arbete åt flera stenarbetare.

Vid **skogvaktarbostället** påminde vi oss skogvaktarfamiljerna Stefansson och Wargren. Familjernas gästböcker och fotoalbum innehåller många minnen av människor: Fyrfolk, sommargäster, forskare, skogshuggare, militärer under kriget, husbyggare, släktingar från Torekov med omnejd, etc.

Även "klassiska" skogvaktare som Albert Ekman och kronoskogvaktaren Emanuel Mårtensson med 20 års tjänst på ön (från 1904) nämndes.

F.d. rikspolischefen Carl Persson, har alltsedan siste skogvaktaren Viking Lundström avflyttade 1959, hyrt bostället. Carl är systerson till Herved Vallin och var en tid Sällskapets ordförande och är nu hedersmedlem. Vallin tog initiativ till SHVN 1942 och har forskat om Ulagapskärret. Han var lärare vid "Flickis" i Helsingborg, nuvarande Olympiakolan, långt innan exkursionsledaren tjänstgjorde där 1981-2002. På skolans biologiinstitution och i Helsingborgs Botaniska Trädgård finns, genom Vallin försorg, minnen från Väderön.

* HALLANDS VÄDERÖ *

www.hallandsvadero.se

Istället för skogvaktare fick Väderön en **tillsynsman**, förvaltare eller värd (olika beteckningar har använts). Den förste var Henry Johansson. Han förmedlade uthyrningen av skogvaktarbostället till Carl Persson. En utredning kom fram till att kyrkan skulle tjäna på att hyra ut bostället och ha en tillsynsman, som pendlade mellan ön och land. Transporten var enkelt för Henry, eftersom han också drev Väderötrafik med båten MAX.

Med på vandringen var en tidigare tillsynsman, tillika styrelseledamot i Sällskapet, Jona Paulsson. Många kunde påminna sig de senare årens tillsynsmän.

Den ekologiska stationen under Henrik Lundegårdh och M.G. Stålfelt är intressant. Forskare och sommargäster kunde äta flera mål om dagen hos skogvaktarfamiljen och handlade mjölk, ägg och grönsaker där. Även tjänster som städning och bäddning kunde köpas.

Konstnären Vilhelm von Gegerfelt nämndes liksom Oscar II och harjakten på ön. Naturvårdarna Waldemar Bülow och Sixten Hallberg (som köpte Gegerfelts hus) propagerade för hundra år sedan för att Ön skulle bli Nationalpark, men även den gången lyckades församlingen behålla ön. Nästa kris kom på 1950-talet men genom att Ön blev naturpark 1958 ansågs det (åtminstone för tillfället) räcka som skydd för naturen.

Lotshuset, nu museum, och dess olika hyresgäster, lotsar, stenhuggare, familjerna John och Anna Romare, Ingelgård och Grönwall antyddes.

Så kunde vi se, som på **bilden**, att tuvorna av vecketåg på den igenväxta och försumpade f.d. potatisåker framför skogvaktarbostället slagits, "höet" räfsats ihop (och eldats upp).

Under promenaden tillbaka till Sandhamn och båten (några bodde på ön över natten) kunde deltagarna "byta minnen" av människor med anknytning till Hallands Väderö.